

KONINKRIJK BELGIË

NATIONAAL VERSLAG VAN HET KONINKRIJK BELGIË AAN DE EUROPESE COMMISSIE OVER DE UITVOERING IN BELGISCH RECHT VAN DE RICHTLIJN 2011/70/EURATOM VAN DE RAAD VAN 19 JULI 2011 TOT VASTSTELLING VAN EEN COMMUNAUTAIR KADER VOOR EEN VERANTWOORD EN VEILIG BEHEER VAN VERBRUIKTE SPLIJTSTOF EN RADIOACTIEF AFVAL

Eerste uitgave, augustus 2015

De opstelling van dit rapport werd gecoördineerd door NIRAS, ter uitvoering van artikel 179, § 9.1, van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980. Bijdragen werden geleverd door de FOD Economie (AD Energie), Synatom en het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle.

I. INLEIDING

Dit nationale verslag is opgesteld op grond van artikel 14 van de richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van 19 juli 2011 tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval (hieronder de richtlijn 2011/70/Euratom) dat de lidstaten de verplichting oplegt uiterlijk op 23 augustus 2015 een eerste verslag over de uitvoering van de voormelde richtlijn voor te leggen aan de Europese Commissie.

Al vóór de omzetting van de richtlijn 2011/70/Euratom hadden verschillende van haar bepalingen een tegenhanger in het van toepassing zijnde Belgische recht.

Met name de veiligheidsaspecten werden uitvoerig beschreven in het rapport dat in juli 2014 werd ingediend bij de Europese Commissie in het kader van artikel 9 van de richtlijn 2009/71/Euratom van de Raad van 25 juni 2009 tot vaststelling van een communautair kader voor de nucleaire veiligheid van kerninstallaties.

De bepalingen van de richtlijn 2011/70/Euratom waarvoor nog geen, of slechts een gedeeltelijke, bepaling bestond in het Belgische recht zijn omgezet door de wet van 3 juni 2014 houdende wijziging van artikel 179 van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980, wat de omzetting in het interne recht betreft van Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van 19 juli 2011 tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval (hieronder de wet van 3 juni 2014).

Met uitzondering van de inventaris van verbruikte splijtstoffen en radioactief afval wordt bij de beschrijving van de uitvoering van de verschillende bepalingen van de richtlijn 2011/70/Euratom hoofdzakelijk een juridische benadering gevolgd. Voor de meer technische aspecten wordt verwezen naar het nationale programma dat als bijlage bij dit verslag is gevoegd. Er wordt opgemerkt dat zowel het nationale programma als dit verslag de bestaande situatie op 31 december 2014 beschrijven.

Ten slotte wordt opgemerkt dat enkel de volgende teksten worden vermeld: de normen die kracht van wet hebben (bepalingen van zowel materiële als formele aard die zijn aangenomen door het federaal parlement (wetten)), de koninklijke besluiten, de ministeriële besluiten en, in voorkomend geval, de normen die kracht van wet hebben en zijn aangenomen door de parlementen van de gemeenschappen en gewesten (decreten en ordonnanties), de besluiten van de gemeenschaps- en gewestregeringen evenals de andere gepubliceerde pertinente lagere normen in deze materie. Er wordt dus geen melding gemaakt van de in voorbereiding zijnde normatieve teksten, besluiten of verordeningen.

II. INVENTARIS VAN HET BESTAANDE RADIOACTIEVE AFVAL OF HET RADIOACTIEVE AFVAL WAARVAN DE PRODUCTIE IS GEPLAND, INCLUSIEF DE ALS AFVAL AANGEGEVEN VERBRUIKTE SPLIJTSTOFFEN, EN INVENTARIS VAN HET RADIUMHOUDENDE AFVAL EN NORM-AFVAL DAT MOGELIJK ALS RADIOACTIEF AFVAL MOET WORDEN BEHEERD

- bestaand radioactief afval of afval waarvan de productie gepland is, in de hypothese dat elk van de zeven commerciële kernreactoren gedurende veertig jaar zal worden

geëxploiteerd, dat na verwerking en conditionering in de categorie A, B of C terechtkomt ^[1]:

- ▶ *afval van categorie A*, of geconditioneerd laag- en middelactief kortlevend afval (overeenstemmend met het laagactieve afval van de classificatie van het IAEA van 2009): 70 500 m³;
- ▶ *afval van categorie B*, of geconditioneerd laag- en middelactief langlevend afval (overeenstemmend met het middelactieve afval van de classificatie van het IAEA van 2009): 11 100 tot 10 430 m³ (naargelang van het toekomstige beheer van de verbruikte commerciële splijtstof). Dit afval is hoofdzakelijk afkomstig van onderzoeksactiviteiten, de productie van nucleaire splijtstof, de opwerking van bestraalde splijtstof en de ontmanteling van de kerncentrales, de onderzoeksinstallaties en de installaties voor de productie van splijtstof;
- ▶ *afval van categorie C*, of geconditioneerd afval met een hoge activiteit (overeenstemmend met het hoogactieve afval van de classificatie van het IAEA van 2009): 600 tot 4 500 m³ (naargelang van het toekomstige beheer van de verbruikte commerciële splijtstof). Dit afval omvat de niet-opgewerkte verbruikte splijtstof die als afval zou worden aangegeven, afkomstig van commerciële kerncentrales en van sommige onderzoeksreactoren, en verglaasd afval afkomstig van de opwerking van verbruikte splijtstof van commerciële kerncentrales.

De verlenging eind 2013 van de exploitatieduur van de kernreactor Tihange 1 met tien jaar (gebracht op vijftig jaar) zal geen grote impact hebben op de hoeveelheid te beheren afval.

- niet-geconditioneerd radiumhoudend afval in twee opslaginstallaties onderworpen aan een nucleaire vergunning en die dus het statuut van radioactief afval hebben ^[1]:
 - ▶ in de *opslaginstallatie UMTRAP*: ongeveer 55 000 m³ langlevend en laag- of middelactief afval, wat neerkomt op een totale geraamde activiteit van 38 000 GBq;
 - ▶ in de *opslaginstallatie Bankloop*: ongeveer 30 000 m³ langlevend en zeer laag- of laagactief afval, wat neerkomt op een totale geraamde activiteit van 140 GBq.
- radiumhoudend afval en NORM-afval (*naturally occurring radioactive materials*) dat mogelijk als radioactief afval moet worden beheerd ^[1, 2], respectievelijk aangeduid als ‘mogelijk’ radioactief radiumhoudend afval en ‘mogelijk’ radioactief NORM-afval:
 - ▶ ‘mogelijk’ radioactief radiumhoudend afval: van een zeer kleine hoeveelheid tot 100 000 m³;
 - ▶ ‘mogelijk’ radioactief NORM-afval: van een zeer kleine hoeveelheid tot meerdere miljoenen kubieke meters.

III. OMZETTING VAN DE RICHTLIJN 2011/70/EURATOM

- Voorafgaande opmerking

¹ Koninkrijk België, Nationaal programma voor het beheer van verbruikte splijtstoffen en radioactief afval, Document opgesteld door het Comité van het nationale programma overeenkomstig de wet van 3 juni 2014 ter omzetting van de Europese richtlijn 2011/70/Euratom van 19 juli 2011, eerste uitgave, juni 2015

² Het wettelijke en regelgevende kader voor stralingsbescherming en veiligheid bevat nog niet de elementen die nodig zijn om een raming te maken van het radiumhoudende afval en het NORM-afval dat zal worden voortgebracht bij toekomstige saneringsoperaties en dat beheerd zal moeten worden als radioactief afval. Bovendien kan NORM-afval afkomstig van bepaalde beroepsactiviteiten worden gebruikt als grondstof voor andere beroepsactiviteiten, wat mogelijk aanleiding kan geven tot een vermindering van de inventaris van NORM-afval dat als radioactief afval moet worden beheerd.

Om het nationale verslag bevattelijker te maken en vanuit didactisch oogpunt volgt dit verslag de volgorde van de artikels van de richtlijn 2011/70/Euratom. Sommige onderwerpen worden gezamenlijk behandeld wegens de verbanden die bestaan tussen de verschillende artikels.

a. **Artikels 1 en 2 van de richtlijn**

Artikel 1

Onderwerp

- 1. Bij deze richtlijn wordt een communautair kader vastgesteld om een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval te waarborgen, zodat wordt vermeden dat op toekomstige generaties een onnodige last wordt gelegd.*
- 2. Deze richtlijn zorgt ervoor dat de lidstaten voorzien in passende nationale regelingen voor een hoog veiligheidsniveau inzake het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval, teneinde werknemers en de bevolking te beschermen tegen de aan ioniserende straling verbonden gevaren.*
- 3. Zij zorgt ervoor dat aan het publiek de nodige informatie wordt verstrekt en dat het publiek betrokken wordt bij het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval, met inachtneming van de beveiliging en de eigendom van de informatie.*
- 4. Onverminderd Richtlijn 96/29/Euratom vormt deze richtlijn een aanvulling op de in artikel 30 van het Euratom-Verdrag bedoelde basisnormen betreffende de veiligheid van verbruikte splijtstof en radioactief afval.*

Artikel 2

Toepassingsgebied

- 1. Deze richtlijn is van toepassing op alle stadia van:*
 - a) het beheer van verbruikte splijtstof voor zover de verbruikte splijtstof voortkomt uit civiele activiteiten;*
 - b) het beheer van radioactief afval, van de productie tot de berging ervan, voor zover het radioactief afval voortkomt uit civiele activiteiten.*
- 2. Deze richtlijn is niet van toepassing op:*
 - a) mogelijkerewijs radioactief afval van winningsindustrieën dat binnen het toepassingsgebied van Richtlijn 2006/21/EG valt;*
 - b) stoffen die zijn vrijgegeven.*
- 3. Artikel 4, lid 4, is niet van toepassing op:*
 - a) de terugbrenging van afgedankte ingekapselde bronnen naar een leverancier of fabrikant;*
 - b) de overbrenging van verbruikte splijtstof uit onderzoeksreactoren naar een land waar splijtstoffen van onderzoeksreactoren worden geleverd of vervaardigd, rekening houdend met de toepasselijke internationale overeenkomsten;*
 - c) het afval en de verbruikte splijtstof van de bestaande kerncentrale van Krško indien het overbrenging tussen Slovenië en Kroatië betreft.*
- 4. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het recht van een lidstaat, of van een onderneming in die lidstaat, om het radioactief afval na verwerking terug te zenden naar het land van oorsprong, wanneer*
 - a) naar die lidstaat of onderneming in die lidstaat radioactief afval voor verwerking moet worden overgebracht, of*

b) naar die lidstaat of onderneming in die lidstaat ander materiaal moet worden overgebracht met als doel het radioactieve afval terug te winnen.

Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het recht van een lidstaat of van een onderneming in die lidstaat waarnaar verbruikte splijtstof voor behandeling of opwerking wordt overgebracht, om uit het behandelings- of opwerkingsproces teruggewonnen radioactief afval of een overeengekomen gelijkwaardig product naar het land van oorsprong terug te zenden.

Met uitzondering van de bepalingen vervat in de artikels 2.3 en 2.4 werden de artikels 1 en 2 van de richtlijn 2011/70/Euratom niet op specifieke wijze omgezet aangezien zij het voorwerp en het toepassingsgebied van de voormelde richtlijn bepalen. Voor de eerste twee bepalingen (2.3 en 2.4) wordt verwezen naar de commentaar in dit verslag bij artikel 4.4 van de richtlijn 2011/70/Euratom (zie infra).

b. Artikel 3 van de richtlijn

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn gelden de volgende definities:

- 1. „sluiting”: de beëindiging van alle operaties een zekere tijd nadat verbruikte splijtstof of radioactief afval in een bergingsfaciliteit is geplaatst, met inbegrip van de uiteindelijke engineering of andere werkzaamheden die vereist zijn om de faciliteit voor de lange termijn te beveiligen;*
- 2. „bevoegde regelgevende autoriteit”: een autoriteit of stelsel van autoriteiten als bedoeld in artikel 6, door een lidstaat aangewezen voor de regulering van de veiligheid van het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval;*
- 3. „berging”: de plaatsing van verbruikte splijtstof of radioactief afval in een faciliteit zonder de bedoeling die splijtstof of dat afval terug te halen;*
- 4. „bergingsfaciliteit”: elke faciliteit of installatie die de berging van radioactief afval als voornaamste doel heeft;*
- 5. „vergunning”: elk wettelijk document uitgereikt onder de bevoegdheid van een lidstaat voor het uitvoeren van om het even welke activiteit in verband met het beheer van verbruikte splijtstof of radioactief afval, of om de verantwoordelijkheid te verlenen voor de locatiekeuze, het ontwerp, de bouw, de inwerkingstelling, de bedrijfsvoering, de ontmanteling of de sluiting van een faciliteit voor het beheer van verbruikte splijtstof of een faciliteit voor het beheer van radioactief afval;*
- 6. „vergunninghouder”: een rechtspersoon of natuurlijke persoon die de in een vergunning gespecificeerde algemene verantwoordelijkheid voor een activiteit of een faciliteit in verband met het beheer van verbruikte splijtstof of radioactief afval draagt;*
- 7. „radioactief afval”: radioactief materiaal in gasvormige, vloeibare of vaste staat waarvoor de lidstaat of een natuurlijke persoon of rechtspersoon wiens beslissing door de lidstaat is aanvaard, geen verder gebruik meer voorziet of overweegt, en dat door een bevoegde regelgevende autoriteit onder het wet- en regelgevende kader van de lidstaat als radioactief afval wordt beschouwd;*
- 8. „beheer van radioactief afval”: alle activiteiten die te maken hebben met het hanteren, de voorbehandeling, de behandeling, het conditioneren, de opslag of de berging van radioactief afval, met uitzondering van het vervoer buiten het terrein van de faciliteit;*
- 9. „faciliteit voor het beheer van radioactief afval”: elke faciliteit of installatie die het beheer van radioactief afval als voornaamste doel heeft;*
- 10. „opwerking”: een proces of procedé dat tot doel heeft splijtbaar materiaal en kweekstof te onttrekken aan verbruikte splijtstof met het oog op verder gebruik;*

- 11. „verbruikte splijstof”: kernsplijstof die bestraald is en permanent uit een reactorkern is verwijderd; verbruikte splijstof kan worden beschouwd hetzij als een bruikbare bron die kan worden opgewerkt, hetzij als radioactief afval dat bestemd is voor berging;**
- 12. „beheer van verbruikte splijstof”: alle activiteiten die te maken hebben met het hanteren, de opslag, de opwerking of de berging van verbruikte splijstof, met uitzondering van het vervoer buiten het terrein van de faciliteit;**
- 13. „faciliteit voor het beheer van verbruikte splijstof”: elke faciliteit of installatie die het beheer van verbruikte splijstof als voornaamste doel heeft;**
- 14. „opslag”: het onderbrengen van verbruikte splijstof of radioactief afval in een faciliteit met de bedoeling die splijstof of dat afval terug te halen.**

Om ervoor te zorgen dat de terminologie in het Belgische recht overeenstemt met de bedoeling van de Europese wetgever zijn de definities in artikel 3 van de richtlijn 2011/70/Euratom omgezet in artikel 3 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 5, van de wet van 8 augustus 1980). Waar nodig, en steeds conform de bedoeling van de Europese wetgever, zijn bepaalde definities niettemin licht aangepast om de samenhang tussen de concepten gedefinieerd in de richtlijn 2011/70/Euratom en de concepten in het Belgische nationale kader te verzekeren.

Zo is de definitie van het begrip ‘*berging*’ aangevuld om in de mogelijkheid te voorzien van omkeerbaarheid en terugneming van het radioactieve afval, zoals aangegeven in de overwegingen bij de richtlijn 2011/70/Euratom (overweging nr. 23). Deze aanpassing maakt het mogelijk een link te leggen met de nationale beleidsmaatregelen indien deze in een dergelijke oplossing zouden voorzien.

De ‘*bevoegde regelgevende autoriteit*’ is bij naam genoemd, met name het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (hieronder afgekort als FANC) opgericht bij artikel 2 van de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortspruitende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (hieronder de wet van 15 april 1994).

De definitie van het begrip ‘*vergunning*’ bevat in de omzettingwet niet de zinsnede “*of om de verantwoordelijkheid te verlenen voor de locatiekeuze*”. Dit begrip moet echter samen gelezen worden met artikel 4 van de wet van 3 juni 2014 dat bepaalt dat de locatiekeuzes voor de bergingsinstallaties worden gemaakt op voorstel van NIRAS en worden opgenomen in de nationale beleidsmaatregelen. Een dergelijke keuze behelst, naast de veiligheid, immers verschillende aspecten zoals de maatschappelijke, milieugerelateerde en economische implicaties. In het bijzonder op het vlak van de veiligheid van de bergingsinstallaties behoudt de bevoegde regelgevende autoriteit (met name het FANC) al haar prerogatieven.

Het begrip ‘*verantwoordelijkheid*’ is niet opgenomen in de definitie van ‘*vergunninghouder*’ van de wet van 3 juni 2014. In het Belgische reglementaire kader voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming (wet van 15 april 1994 en koninklijk besluit van 20 juli 2001) worden de vergunde handelingen echter verricht in inrichtingen waarvoor de verantwoordelijkheid uitdrukkelijk is toegewezen aan een exploitant, die de rechtspersoon of natuurlijke persoon is aan wie de vergunning wordt uitgereikt.

Er werd in een mogelijkheid tot latere terugneming van het radioactieve afval voorzien om de beginselen van terugneembaarheid en omkeerbaarheid, zoals vermeld in de overwegingen van de richtlijn 2011/70/Euratom (overweging nr. 23), te waarborgen. Daarnaast worden, op

grond van de voormelde omzettingwet, de volgende stoffen als radioactief afval beschouwd: de radioactieve stoffen in gasvormige, vloeibare of vaste toestand die moeten worden beschouwd als radioactief afval op grond van een wettelijke of regelgevende bepaling, om in het bijzonder het beheer van het afval mogelijk te maken in geval van onvermogen van de producent, zelfs bij afwezigheid van een nationale beleidsmaatregel of niettegenstaande het feit dat een dergelijk beleidsmaatregel niet strijdig is met het overwogen gebruik. Er moet worden opgemerkt dat artikel 9 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 11, van de wet van 8 augustus 1980) een overgangsbepaling bevat op grond waarvan de aanvaarding van een stof als radioactief afval door de goedkeuring van een nationale beleidsmaatregel niet vereist is voor de verbruikte splijtstoffen en de radioactieve stoffen waarvan het geplande of overwogen gebruik nog niet het voorwerp is geweest van een nationale beleidsmaatregel.

Bij de definitie van de begrippen ‘*beheer van radioactief afval*’ en ‘*beheer van verbruikte splijtstof*’ is de zinsnede “*met uitzondering van het vervoer buiten het terrein van de faciliteit*” weggelaten om de samenhang te verzekeren met het van kracht zijnde systeem, waarbij NIRAS eveneens belast is met het vervoer van radioactief afval buiten de installaties (op grond van artikel 179, § 2, 4° en 8°, van de wet van 8 augustus 1980).

c. Artikel 4 van de richtlijn

Algemene beginselen

1. Er worden door de lidstaten nationale beleidsmaatregelen betreffende het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval opgesteld en in stand gehouden. Onverminderd artikel 2, lid 3, dragen de lidstaten de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor hun beheer van verbruikte splijtstof en het daardoor geproduceerde radioactief afval.

a. Opstellen van nationale beleidsmaatregelen

Artikel 4 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 6, van de wet van 8 augustus 1980) bepaalt dat de nationale beleidsmaatregelen met betrekking tot het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval worden vastgesteld bij koninklijk besluit na overleg in de ministerraad en op voorstel van NIRAS.

Anderzijds moeten de nationale beleidsmaatregelen in modaliteiten van omkeerbaarheid, terugneembaarheid en monitoring voorzien, waarbij rekening moet worden gehouden met de noodzaak om de veiligheid van de bergingsinstallaties te verzekeren. Op grond van deze beginselen wordt aan de Koning de bevoegdheid verleend om te beslissen over de heropening van een bergingsinstallatie, eventueel gepaard gaand met de terugneming van het radioactieve afval of de verbruikte splijtstof. Voor deze activiteiten is de toestemming van de bevoegde regelgevende autoriteit nodig.

De wet tot omzetting van de voormelde richtlijn bepaalt bovendien dat de nationale beleidsmaatregelen de aanvaarde hypothesen voor het verdere gebruik van de verschillende types van verbruikte splijtstof omvatten. In dat verband moeten zowel NIRAS als het FANC worden geraadpleegd.

We brengen ten slotte in herinnering dat er al verschillende nationale beleidsmaatregelen van kracht zijn op het Belgische grondgebied:

- het beheer van zeer kortlevend radioactief afval, namelijk het beheer door verval gevolgd door vrijgave;
- het beheer op korte en middellange termijn van het radioactieve afval dat na verwerking en conditionering terechtkomt in de categorie A, B of C, namelijk een gecentraliseerd beheer in Mol-Dessel;
- het langetermijnbeheer van het afval van categorie A, namelijk oppervlakteberging op het grondgebied van de gemeente Dessel;
- het beheer van de verbruikte splijtstof van commerciële kerncentrales, namelijk veilige opslag van de verbruikte splijtstof gevolgd door opwerking of berging;
- het beheer van de verbruikte splijtstof van de onderzoeksreactor BR2 van het Studiecentrum voor Kernenergie (SCK•CEN), namelijk opwerking;
- het beheer van de verbruikte splijtstof van de onderzoeksreactor BR3 van het SCK•CEN, namelijk veilige opslag van de verbruikte splijtstof;
- het beheer van de verbruikte splijtstof van de onderzoeksreactor Thetis van de Universiteit Gent, namelijk zijn aangifte als radioactief afval aan NIRAS.

b. De uiteindelijke verantwoordelijkheid van de Belgische staat

2. Indien radioactief afval of verbruikte splijtstof wordt overgebracht naar een lidstaat of een derde land, blijft de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de veilige en verantwoorde berging van dit materiaal, ook voor al het als bijproduct gegenereerd afval, berusten bij de lidstaat of het derde land van waaruit het radioactief materiaal is verzonden.

Wat betreft de uiteindelijke verantwoordelijkheid van de Belgische staat voor de verbruikte splijtstof en het radioactieve afval die geproduceerd zijn op het Belgische grondgebied bepaalt artikel 4 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 7, van de wet van 8 augustus 1980) dat België verantwoordelijk blijft voor de veilige en verantwoorde berging van het radioactieve afval of de verbruikte splijtstof die geproduceerd zijn op zijn grondgebied indien deze naar het buitenland worden verzonden, inclusief het als bijproduct gegenereerde afval.

Het beheer van verbruikte splijtstoffen en radioactief afval is een exclusieve federale bevoegdheid. In dat kader beperkt de verantwoordelijkheid van de Belgische staat zich tot het aannemen van de noodzakelijke wettelijke en verordenende maatregelen om ervoor te zorgen dat de eigenaar van de splijtstof of de vergunninghouder primair verantwoordelijk wordt gesteld voor de verbruikte splijtstof en het radioactieve afval dat hij heeft geproduceerd, zonder afbreuk te doen aan de financiële en juridische verantwoordelijkheidsmechanismen bepaald in de Belgische wetgeving.

3. Het nationale beleid wordt gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

a) de productie van radioactief afval wordt tot het praktisch haalbare minimum beperkt, zowel wat de activiteit als het volume ervan betreft, door middel van aangepaste ontwerpmaatregelen en praktijken inzake bedrijfsvoering en ontmanteling, met inbegrip van recycling en hergebruik van materialen;

- b) er wordt rekening gehouden met de onderlinge afhankelijkheid van alle stappen in de productie en het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval;*
- c) verbruikte splijtstof en radioactief afval worden op een veilige manier beheerd, voor de lange termijn onder meer met passieve veiligheidsmaatregelen;*
- d) bij de uitvoering van de maatregelen wordt een graduele aanpak gevolgd;*
- e) de kosten voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval komen ten laste van degene die deze materialen hebben geproduceerd;*
- f) in alle stadia van het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval wordt een empirisch onderbouwd en gedocumenteerd besluitvormingsproces gevolgd.*

Hoewel de beginselen van artikel 4.3 van de richtlijn 2011/70/Euratom opgenomen zijn in de verschillende bestaande instrumenten binnen het Belgische recht die de nationale beleidsmaatregelen vaststellen, zijn deze nooit op een systematische wijze opgesomd. Daarom heeft de Belgische wetgever de zes voormelde beginselen omgezet in artikel 4 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 6, van de wet van 8 augustus 1980). De opsomming van deze beginselen verhindert evenwel niet dat de nationale beleidsmaatregelen eveneens gebaseerd zijn op andere principes die hierin niet opgenomen zijn.

Wat betreft het beginsel onder punt a) (beperking van de productie van radioactief afval tot het praktisch haalbare minimum) wordt eraan herinnerd dat de producenten van radioactief afval ernaar moeten streven om de productie van radioactief afval te beperken aan de bron.

Voor het beginsel van onderlinge afhankelijkheid moet de vaststelling van de bijkomende vereisten voor deze onderlinge afhankelijkheid bepaald worden in het kader van het nationale programma, teneinde de afstemming en de globale samenhang ervan te verzekeren (zie infra – artikel 12 van de richtlijn 2011/70/Euratom). Bovendien wordt in het beheerproces voor radioactief afval rekening gehouden met de onderlinge afhankelijkheid tussen de verschillende beheerstadia, in het bijzonder door het opzetten van een systeem van acceptatie van het vermelde radioactieve afval door NIRAS. Dit afval moet voldoen aan de vastgestelde acceptatiecriteria. Dankzij de technische inventaris wordt ook rekening gehouden met deze onderlinge afhankelijkheid, alsook in het kader van het geïntegreerde beheersysteem dat is opgezet door NIRAS.

De wet tot omzetting van de richtlijn 2011/70/Euratom bepaalt dat de langetermijnveiligheid van de bergingsinstallaties onder meer moet berusten op veiligheidsmaatregelen die op lange termijn passief moeten kunnen worden.

Het beginsel van graduele aanpak inzake veiligheid was reeds gedefinieerd in de Belgische wetgeving (meer in het bijzonder in het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties) als elk “*proces of methode volgens welke de nauwkeurigheid van de controlemaatregelen en de toe te passen condities in de mate van het mogelijke, overeenstemmen met de risico’s*”.

Wat betreft het ten laste nemen van de kosten van de verbruikte splijtstof en het radioactieve afval door de producenten van deze stoffen wordt in het bijzonder verwezen naar de overwegingen van dit verslag bij artikel 5.1.h van de richtlijn 2011/70/Euratom (zie infra).

Met betrekking tot het gedocumenteerde besluitvormingsproces zijn de producenten, wanneer zij NIRAS vragen om radioactief afval ten laste te nemen, verplicht een gedetailleerd

erkenning- en karakteriseringsdossier te leveren waaruit blijkt dat aan de acceptatiecriteria is voldaan. Een gedocumenteerd gegevensbestand is eveneens vereist voor het radioactieve afval afkomstig van de verwerking in het buitenland van besmette uitrustingen en materialen van Belgische oorsprong. Voor het overige wordt verwezen naar de overwegingen (laatste paragraaf) van dit verslag met betrekking tot artikel 5.1.d van de richtlijn 2011/70/Euratom (zie infra).

4. Radioactief afval wordt geborgen in de lidstaat waar het is geproduceerd, tenzij op het moment van overbrenging, rekening houdend met de door de Commissie overeengekomen artikel 16, lid 2, van Richtlijn 2006/117/Euratom opstelde criteria, tussen de betrokken lidstaat en een andere lidstaat of een derde land een overeenkomst van kracht is op grond waarvan een bergingsfaciliteit in één van hen zal worden gebruikt.

De lidstaat van waaruit naar een derde land wordt uitgevoerd stelt de Commissie vóór de overbrenging op de hoogte van de inhoud van een dergelijke overeenkomst en neemt redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat:

a) het land van bestemming een overeenkomst over bestraalde splijtstof en het beheer van radioactief afval heeft gesloten met de Euratom-Gemeenschap, of partij is bij het Gezamenlijk Verdrag inzake de veiligheid van het beheer van bestraalde splijtstof en inzake de veiligheid van het beheer van radioactief afval („het Gezamenlijk Verdrag”);

b) het land van bestemming beschikt over programma's inzake beheer en berging van radioactief afval waarvan de doelstellingen qua hoog veiligheidsniveau gelijkwaardig zijn aan de bij deze richtlijn vastgestelde doelstellingen, en

c) de bergingsfaciliteit in het land van bestemming gemachtigd is het over te brengen radioactief afval te ontvangen, operationeel is vóór de overbrenging en beheerd wordt overeenkomstig de voorschriften van het programma van het land van bestemming inzake beheer en berging van radioactief afval.

Artikel 4.4 van de richtlijn 2011/70/Euratom is omgezet in artikel 4 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 7, van de wet van 8 augustus 1980). Ter wille van de samenhang zijn de afwijkende bepalingen in de artikels 2.3 en 2.4 van de richtlijn 2011/70/Euratom eveneens omgezet in dit artikel.

Het koninklijk besluit van 24 maart 2009 tot regeling van de invoer, de doorvoer en de uitvoer van radioactieve stoffen regelt de praktische modaliteiten van de vergunningsaanvraag voor de uitvoer van radioactief afval of verbruikte splijtstof naar een lidstaat van de Europese Unie of naar een ander land.

d. Artikel 5 van de richtlijn

Nationaal kader

1. Er wordt door de lidstaten een passend nationaal wettelijk, regelgevend en organisatorisch kader voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval opgesteld en in stand gehouden („het nationale kader”) waarmee verantwoordelijkheden worden toegewezen en wordt voorzien in coördinatie tussen de betrokken bevoegde instanties. Het nationale kader omvat:

Het Belgische nationale kader bestaat in het bijzonder uit de volgende instrumenten:

- artikel 179 van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980;
- het koninklijk besluit van 30 maart 1981 houdende bepaling van de opdrachten en de werkingsmodaliteiten van de openbare instelling voor het beheer van radioactief afval en splijtstoffen, met inbegrip van de afgesloten overeenkomsten ter uitvoering van dit besluit;
- de resolutie nr. 7 van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van 2 juli 1982 betreffende de opties op het gebied van de kernenergie;
- de wet van 20 december 1984 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de voorkoming van de verontreiniging van de zeeën ten gevolge van het storten van afvalstoffen, van de Bijlagen, het Addendum en het Bijvoegsel, opgemaakt te Londen, Mexico, Moskou en Washington op 29 december 1972 en gewijzigd te Londen op 12 oktober 1978, 1 december 1978 en 1 december 1980;
- het koninklijk besluit van 16 oktober 1991 houdende de regelen betreffende het toezicht op en de subsidiëring van het Studiecentrum voor Kernenergie en tot wijziging van de statuten van dit centrum;
- het koninklijk besluit van 16 oktober 1991 houdende de regelen betreffende het toezicht op en de subsidiëring van het Nationaal Instituut voor Radio-elementen, en tot wijziging van de statuten van dit instituut;
- de resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van 22 december 1993 betreffende het gebruik van MOX brandstoffen in de Belgische kerncentrales en de opportuniteit van de opwerking van bestraalde brandstofstaven;
- de beslissing van de ministerraad van 24 december 1993;
- de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur;
- de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortspruitende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle;
- het koninklijk besluit van 10 juni 1994 tot invoering ten voordele van de Staat van een bijzonder aandeel in Synatom;
- het tussen de Belgische Staat en Electrabel ondertekende protocol van 15 september 1994 waarbij een zekere mate van overheidscontrole wordt vastgelegd op de opdrachten van algemeen belang toevertrouwd aan Synatom;
- de beslissing van de ministerraad van 16 januari 1998;
- de beslissing van de ministerraad van 4 december 1998;
- de brief van de minister van Binnenlandse Zaken van 10 februari 1999 houdende goedkeuring van de algemene regels voor de acceptatie van geconditioneerd en niet-

geconditioneerd radioactief afval, zoals vastgesteld door NIRAS ter uitvoering van het koninklijk besluit van 30 maart 1981;

- de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt;
- de wet van 9 juni 1999 houdende instemming met het Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband, en met de Aanhangsels I, II, III, IV, V, VI en VII, gedaan te Espoo op 25 februari 1991;
- het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen (hieronder ARBIS);
- de programmawet van 30 december 2001;
- de wet van 2 augustus 2002 houdende instemming met het Gezamenlijk Verdrag inzake de veiligheid van het beheer van bestraalde splijtstof en inzake de veiligheid van het beheer van radioactief afval, gedaan te Wenen op 5 september 1997;
- het koninklijk besluit van 18 november 2002 houdende regeling van de erkenning van uitrustingen bestemd voor de opslag, verwerking en conditionering van radioactief afval;
- de wet van 17 december 2002 houdende instemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de Bijlagen I en II, gedaan te Aarhus op 25 juni 1998;
- het koninklijk besluit van 24 maart 2003 tot bepaling van de nadere regels betreffende de federale bijdrage tot financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de elektriciteitsmarkt;
- de wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze kerncentrales;
- de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu;
- de beslissing van de regering van 23 juni 2006 met het oog op de 'eindberging' van het afval van categorie A te Dessel;
- de wet van 5 augustus 2006 betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie;
- het koninklijk besluit van 24 maart 2009 tot regeling van de invoer, de doorvoer en de uitvoer van radioactieve stoffen;
- het koninklijk besluit van 27 oktober 2009 tot bepaling van de bedragen en de betalingswijze van de retributies geheven met toepassing van de reglementering betreffende de bescherming tegen ioniserende straling;

- het door de raad van bestuur van NIRAS in september 2011 aangenomen afvalplan, in het bijzonder met betrekking tot het radioactieve afval van de categorieën B en C;
- het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties;
- de wet van 19 maart 2014 met betrekking tot de aanwijzing en de bevoegdheden van de personeelsleden van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle belast met de nucleaire inspecties;
- de wet van 5 mei 2014 houdende instemming met het Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Franse Republiek betreffende de behandeling van Belgische verbruikte brandstoffen te La Hague, gedaan te Parijs op 25 april 2013;
- de wet van 3 juni 2014 houdende wijziging van artikel 179 van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980, wat de omzetting in het interne recht betreft van Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van 19 juli 2011 tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval;
- artikel 32 van de Grondwet.

a) een nationaal programma voor de uitvoering van het beleid inzake het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval;

Artikel 6 van de wet van 3 juni 2014 tot omzetting van de richtlijn 2011/70/Euratom (artikel 179, § 8, van de wet van 8 augustus 1980) bepaalt dat een nationaal programma voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval moet worden opgesteld. Dit programma moet worden vastgesteld bij ministerieel besluit en moet ten laatste op 23 augustus 2015 worden meegedeeld aan de Europese Commissie. De inhoud en de modaliteiten voor de uitvoering van dit nationale programma worden behandeld in dit verslag (zie infra, de artikels 11 en 12 van de richtlijn 2011/70/Euratom).

b) een nationale regeling voor de veiligheid van het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval. De lidstaten bepalen de wijze waarop de regeling wordt aangenomen alsmede met welk instrument de regeling wordt toegepast;

Het veilige beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval was al opgenomen in de Belgische wetgeving vóór het in voege treden van de omzettingswet.

In dat verband moet in het bijzonder artikel 179, § 1 en § 2, van de wet van 8 augustus 1980 worden vermeld. Dit artikel vertrouwt enerzijds – zonder afbreuk te doen aan de opdrachten die aan NIRAS zijn toegewezen – aan Synatom het beheer van de activiteiten in verband met de nucleaire brandstofcyclus toe en anderzijds aan NIRAS het beheer van al het radioactieve afval, ongeacht zijn oorsprong of herkomst, evenals bepaalde opdrachten op het gebied van het beheer van verrijkte splijtstoffen, plutoniumhoudende stoffen, bestraalde splijtstoffen en op het gebied van de denuclearisatie van de buiten dienst gestelde nucleaire installaties. De uitvoeringsmodaliteiten voor de opdrachten die toevertrouwd zijn aan NIRAS zijn vastgesteld in het koninklijk besluit van 30 maart 1981 houdende bepaling van de opdrachten en de

werkingsmodaliteiten van de openbare instelling voor het beheer van radioactief afval en verrijkte splijtstoffen.

De wet van 15 april 1994 en het ARBIS bevatten eveneens verschillende bepalingen die een veilig beheer van verbruikte splijtstoffen en radioactief afval waarborgen. Deze voorzien in het bijzonder in een vergunningsstelsel voor de exploitatie van kerncentrales, een controleregeling door het FANC, beschermingsmechanismen voor zowel de werknemers als de bevolking en specifieke bepalingen op het gebied van de ontmanteling.

In het koninklijk besluit van 18 november 2002 houdende regeling van de erkenning van uitrustingen bestemd voor de opslag, verwerking en conditionering van radioactief afval zijn ook bijzondere veiligheidsmaatregelen bepaald, in het bijzonder door een regeling voor de erkenning van de uitrustingen.

Ten slotte moet ook nog het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties worden vermeld.

c) een vergunningstelsel inzake activiteiten en/of faciliteiten voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval, met inbegrip van een verbod op die activiteiten en/of op de bedrijfsvoering van een faciliteit daarvoor zonder vergunning, met in voorkomend geval voorschriften voor het verdere beheer van de activiteit of de faciliteit of van beide;

De activiteiten en/of installaties voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval zijn onderworpen aan een vergunning, overeenkomstig artikel 16 van de wet van 15 april 1994. In de artikelen 6, 7 en 8 van het ARBIS zijn de procedures voor het uitreiken van de vergunningen uitvoerig beschreven. De vergunningen kunnen gepaard gaan met bijzondere voorwaarden voor het leiden van de activiteiten, waaronder de conformiteit van de installaties en de operaties die er worden verricht met een *Veiligheidsrapport*.

Het uitvoeren van dergelijke activiteiten zonder vergunning vormt een inbreuk op deze wet en op het ARBIS. De inbreuken worden opgespoord en vastgesteld door de inspecteurs van het FANC die daarvoor over gepaste uitvoeringsbevoegdheden beschikken.

Artikel 179, § 2, 6° en 7°, van de wet van 8 augustus 1980 en het koninklijk besluit van 18 november 2002 vereisen en regelen trouwens de erkenning, door NIRAS, van de uitrustingen bestemd voor de opslag, verwerking en conditionering van radioactief afval en van de verbruikte splijtstoffen die als afval worden beschouwd.

d) een regeling met passende controle, een beheerssysteem, regelmatige inspecties, documentatie en rapportage met betrekking tot activiteiten en/of faciliteiten voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval, met inbegrip van passende maatregelen voor de periode na sluiting van bergingsfaciliteiten;

De controles en de regelmatige inspecties worden uitgevoerd door het FANC dat – op grond van de wet van 15 april 1994 en het ARBIS – bevoegd is om de vergunningen uit te reiken voor elke activiteit of installatie die ioniserende stralingsbronnen aanwendt, met uitzondering van de vergunningen voor de installaties van klasse I, die door de Koning worden uitgereikt, en om regelmatige inspecties uit te voeren om de naleving van de van kracht zijnde reglementering en de in de vergunningen opgelegde voorwaarden te controleren.

Het FANC beschikt in dat kader over de bevoegdheid om, indien nodig, processen-verbaal op te stellen en inunctiemaatregelen of sancties op te leggen.

NIRAS beschikt in het kader van haar opdracht tot inventarisatie over een recht van toegang tot de installaties en de sites van de producenten en over een bevoegdheid tot inspectie op het gebied van de uitrustingen, op grond van artikel 179, § 2, 7°, van de wet van 8 augustus 1980 en het koninklijk besluit van 18 november 2002 houdende regeling van de erkenning van uitrustingen bestemd voor de opslag, verwerking en conditionering van radioactief afval.

Daarnaast is in het voormelde koninklijk besluit van 30 maart 1981 een verplichting opgenomen voor producenten van radioactief afval en voor houders van verrijkte splijtstoffen, plutoniumhoudende stoffen of nieuwe of bestraalde splijtstoffen, om overeenkomsten af te sluiten met NIRAS waarin met name de modaliteiten van de verantwoordelijkheidsoverdracht en de hieraan verbonden financiële en technische voorwaarden worden bepaald.

Zonder afbreuk te doen aan de opdrachten die zijn toevertrouwd aan NIRAS, is Synatom bovendien bevoegd voor het beheer van de activiteiten die verband houden met de nucleaire brandstofcyclus (zie supra).

Wat de installaties betreft, wordt het beheerprogramma, vanuit het standpunt van de veiligheid, geregeld door het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties.

Het opstellen van documenten en rapporten wordt in het bijzonder gewaarborgd door de vijfjaarlijkse opmaak van de inventaris door NIRAS (artikel 179, § 2, 2° en 6°, van de wet van 8 augustus 1980), het koninklijk besluit van 30 maart 1981 dat in het bijzonder in de verplichting voor de producenten voorziet om NIRAS informatie te verschaffen in het kader van de exploitatie van hun installaties, de overeenkomsten die zijn afgesloten tussen de producenten en NIRAS, evenals de documenten die zijn voorgeschreven door het ARBIS en de documenten die door de exploitanten moeten worden opgesteld conform het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties. De wet van 3 juni 2014 tot omzetting van de richtlijn 2011/70/Euratom voorziet eveneens in een verplichting voor de exploitanten van nucleaire installaties en de houders van radioactieve stoffen, of bij gebrek daaraan hun eigenaars, om het Comité van het nationale programma de nuttige informatie te verschaffen voor de vaststelling van het nationale programma, en in het bijzonder de informatie met betrekking tot het beheer van verbruikte splijtstoffen en radioactief afval vóór hun overdracht aan NIRAS.

e) handhavingsmaatregelen, waaronder het schorsen van activiteiten en het wijzigen, verlopen of intrekken van een vergunning met, zo nodig, voorschriften voor alternatieve oplossingen die de veiligheid verhogen;

Voor de installaties is deze bepaling opgenomen in de wet van 15 april 1994, het ARBIS en het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties.

Voor de erkenning van uitrustingen zijn specifieke bepalingen opgenomen in het koninklijk besluit van 18 november 2002 houdende regeling van de erkenning van uitrustingen bestemd voor de opslag, verwerking en conditionering van radioactief afval.

f) de toewijzing van verantwoordelijkheden aan de bij de verschillende stadia van het beheer van afgewerkte splijstof en radioactief afval betrokken instanties. Middels het nationale kader wordt in het bijzonder de hoofdverantwoordelijkheid voor verbruikte splijstof en radioactief afval bij de producenten ervan gelegd of, in specifieke omstandigheden, bij een vergunninghouder aan wie bevoegde instanties deze verantwoordelijkheid hebben toegewezen;

Binnen de grenzen die eerder zijn aangeduid in dit verslag, vertrouwt artikel 179, § 1 en § 2, van de wet van 8 augustus 1980 respectievelijk aan Synatom en NIRAS het beheer van verbruikte splijstof en radioactief afval toe.

De autoriteit op het gebied van de veiligheid is het FANC, opgericht bij de wet van 15 april 1994.

De onafhankelijkheid van het beheer van deze instellingen wordt gewaarborgd door de van kracht zijnde wetgevende en verordenende teksten.

Anderzijds bepaalt de Belgische wetgeving, in het bijzonder artikel 179, § 2, van de wet van 8 augustus 1980, dat de opdrachten van NIRAS worden uitgevoerd zonder afbreuk te doen aan de juridische en financiële verantwoordelijkheid van de producenten van het afval.

g) nationale voorschriften voor de voorlichting en deelname van het publiek;

Het van kracht zijnde Belgische nationale kader inzake voorlichting en deelname van het publiek omvat de volgende bepalingen:

- artikel 32 van de Grondwet;
- artikel 179, § 2, van de wet van 8 augustus 1980;
- artikel 2, § 3, 4°, van het koninklijk besluit van 30 maart 1981;
- de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur;
- artikel 26 van de wet van 15 april 1994;
- de wet van 9 juni 1999 houdende instemming met het Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband, en met de Aanhangsels I, II, III, IV, V, VI en VII, gedaan te Espoo op 25 februari 1991;
- de wet van 17 december 2002 houdende instemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de Bijlagen I en II, gedaan te Aarhus op 25 juni 1998;
- de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu. In dat verband bepaalt artikel 4 van de wet van 3 juni 2014 tot omzetting van de richtlijn 2011/70/Euratom dat de nationale beleidsmaatregelen worden beschouwd als plannen en programma's in de zin van de

voormelde wet van 13 februari 2006. Op die wijze wordt de deelname van het publiek in de besluitvorming zo vroeg mogelijk gewaarborgd;

- de wet van 5 augustus 2006 betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie;
- de wet van 5 mei 2014 houdende instemming met het Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Franse Republiek betreffende de behandeling van Belgische verbruikte brandstoffen te La Hague, gedaan te Parijs op 25 april 2013.

h) de in artikel 9 bedoelde financieringsregelingen voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval.

De financieringsregelingen voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval berusten op de volgende bepalingen:

- artikel 179, § 2, 2°, 6°, 11° en 12°, van de wet van 8 augustus 1980 en de artikels 15, 16, 16bis en 16ter van het koninklijk besluit van 30 maart 1981: deze bepalingen voorzien onder meer in de financiering door de producenten van: a.- het beheer van het radioactieve afval door NIRAS, b.- het opmaken van de inventaris, c.- een fonds op middellange termijn (fonds beheerd door NIRAS om de kosten te dekken voor het creëren en in stand houden van een maatschappelijk draagvlak voor de integratie van een bergingsinstallatie voor radioactief afval in een lokale collectiviteit), een fonds op lange termijn (fonds beheerd door NIRAS dat specifiek is gewijd aan het beheer van radioactief afval op lange termijn), en een insolabiliteitsfonds (fonds beheerd door NIRAS om in het bijzonder eventuele gevallen van faillissement of insolabiliteit van producenten op te vangen). Artikel 7 van de wet van 3 juni 2014 tot omzetting van de richtlijn 2011/70/Euratom bepaalt dat de kosten voor het opmaken van het nationale programma betrekking hebben op het opmaken en het bijhouden van de inventaris en gedekt zijn door de opbrengst van de hieraan verbonden bijdragen. Wat de financiering van het fonds op lange termijn betreft, wordt aangestipt dat de Belgische wetgever bij koninklijk besluit van 25 april 2014 een aantal beginselen, de zogenaamde leidende beginselen, heeft vastgesteld, die het stijven van het fonds op lange termijn moeten regelen. De overeenkomsten tussen NIRAS en de producenten van radioactief afval moeten ten laatste op 31 december 2018 worden aangepast overeenkomstig deze beginselen;

- de artikels 87 tot 94 van de programmawet van 30 december 2001 die in het bijzonder het tarief en de betalingswijze van de bijdrage bedoeld in artikel 179, § 2, 11°, van de wet van 8 augustus 1980 vaststellen (voor de kosten verbonden aan de opmaak van de inventaris en het nationale programma);

- de wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze kerncentrales.

Enkele technische passiva zijn het voorwerp van bijzondere bepalingen, ook wat hun financiering betreft, zoals het technisch passief van Belgoprocess, het SCK•CEN of het IRE (Instituut voor Radio-elementen). De volgende bepalingen zijn in deze specifieke gevallen van toepassing:

- de artikels 21bis en 21ter van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, die een federale bijdrage vaststellen ter financiering van sommige

openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en de controle op de elektriciteitsmarkt;

- het koninklijk besluit van 16 oktober 1991 houdende de regelen betreffende het toezicht op en de subsidiëring van het Studiecentrum voor Kernenergie en tot wijziging van de statuten van dit centrum;

- het koninklijk besluit van 16 oktober 1991 houdende de regelen betreffende het toezicht op en de subsidiëring van het Nationaal Instituut voor Radio-elementen, en tot wijziging van de statuten van dit instituut.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat het nationale kader waar passend wordt verbeterd, waarbij rekening wordt gehouden met tijdens de bedrijfsvoering opgedane ervaring, de inzichten verkregen tijdens het in artikel 4, lid 3, onder f), bedoelde besluitvormingsproces en de ontwikkeling van technologie en onderzoek ter zake.

De beginselen waarvan sprake in deze bepaling zijn in het bijzonder omgezet door artikel 6 van de wet van 3 juni 2014.

e. Artikel 6 van de richtlijn

Bevoegde regelgevende autoriteit

1. Er wordt door elke lidstaat een regelgevende autoriteit op het gebied van de veiligheid van het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval ingesteld en in stand gehouden.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat de bevoegde regelgevende autoriteit functioneel gescheiden is van andere instanties of organisaties die bij de bevordering of het gebruik van kernenergie of radioactief materiaal betrokken zijn, onder meer op het gebied van elektriciteitsproductie en toepassingen van radio-isotopen, of bij het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval, teneinde te zorgen voor de daadwerkelijke onafhankelijkheid van ongewenste beïnvloeding bij haar regelgevende taken.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat de bevoegde regelgevende autoriteit de juridische bevoegdheden en de personele en financiële middelen krijgt om haar verplichtingen in verband met het in artikel 5, lid 1, onder b), c), d) en e), omschreven nationale kader te vervullen.

De bevoegde regelgevende autoriteit in België op het gebied van de nucleaire veiligheid is het FANC (zie supra – overwegingen bij artikel 3 van de richtlijn 2011/70/Euratom).

De wet van 15 april 1994 garandeert het beginsel van onafhankelijkheid in de werking van het FANC en stelt zijn opdrachten, werkingsmodaliteiten en samenstelling vast. In de wet zijn specifieke bepalingen opgenomen over zijn juridische bevoegdheden, zijn financiële middelen en zijn personeel.

Het FANC is een parastatale openbare instelling van het type C, die over een ruime autonomie beschikt. Het speelt geen enkele rol in de promotie of het gebruik van kernenergie. Het FANC staat onder toezicht van de federale minister van Binnenlandse Zaken. NIRAS daarentegen staat onder toezicht van de federale ministers van Economie en van Energie. Het FANC wordt, ten slotte, gefinancierd door retributies die in rekening worden gebracht van de exploitanten.

Om er ten slotte voor te zorgen dat het FANC over voldoende financiële middelen beschikt voor de uitvoering van zijn opdrachten, is het koninklijk besluit van 27 oktober 2009 tot bepaling van de bedragen en de betalingswijze van de retributies geheven met toepassing van de reglementering betreffende de bescherming tegen ioniserende straling van toepassing.

f. Artikel 7 van de richtlijn

Vergunninghouders

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de hoofdverantwoordelijkheid voor de veiligheid van faciliteiten en activiteiten inzake het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval bij de vergunninghouder berust. Deze verantwoordelijkheid mag niet worden gedelegeerd.

In de wet van 15 april 1994, het ARBIS en in het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties is bepaald dat de hoofdverantwoordelijkheid voor de veiligheid van installaties en/of activiteiten inzake het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval berust bij de vergunninghouders (zie ook punt b. – Artikel 3 van de richtlijn – in dit verslag).

Bovendien dragen Synatom en NIRAS, conform artikel 179, § 3, van de wet van 8 augustus 1980, “*de gehele verantwoordelijkheid voor het toezicht op de activiteiten en voor de veiligheid van hun installaties*”.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat met het ingestelde nationale kader van vergunninghouders wordt verlangd dat zij, onder officieel toezicht van de bevoegde regelgevende autoriteit, op stelselmatige en verifieerbare wijze en zoveel als redelijkerwijs uitvoerbaar is, regelmatig de veiligheid van faciliteiten en activiteiten inzake het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval evalueren, verifiëren en continu verbeteren. Dit geschiedt door middel van een passende veiligheidsbeoordeling en andere argumenten en bewijzen.

De verplichting voor de vergunninghouders om de nucleaire veiligheid van hun installatie of van hun activiteiten inzake het beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstof regelmatig te evalueren en, indien mogelijk, voortdurend te verbeteren is bepaald in het ARBIS en in het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties. Het toezicht op de naleving van deze verplichting behoort tot de bevoegdheid van het FANC en zijn technische dochteronderneming, Bel V. De belangrijkste installaties voor het beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstoffen zijn bovendien verplicht tienjaarlijkse veiligheidsherzieningen uit te voeren, overeenkomstig de bepalingen van het besluit van 30 november 2011. De geïdentificeerde, redelijkerwijs uitvoerbare veiligheidsverbeteringen moeten worden uitgevoerd.

Tot slot dient te worden vermeld dat diezelfde installaties het voorwerp zijn geweest van stresstests, die georganiseerd werden naar aanleiding van het ongeval van Fukushima-Daichi. Daaruit volgden nog andere maatregelen ter verbetering van de veiligheid (buiten ontwerp).

3. Bij het vergunnen van een faciliteit of activiteit heeft het aantonen van de veiligheid betrekking op de ontwikkeling en bedrijfsvoering van een activiteit en op de ontwikkeling, bedrijfsvoering en ontmanteling van een faciliteit of de sluiting van een bergingsfaciliteit,

alsmede op de periode na de sluiting van een bergingsfaciliteit. De mate waarin de veiligheid moet worden aangetoond, is evenredig met de complexiteit van de werkzaamheden en de omvang van de aan het radioactief afval en de verbruikte splijtstof, en de faciliteit of activiteit verbonden risico's. De vergunningsprocedure draagt bij tot de veiligheid van de faciliteit of de activiteit onder normale bedrijfsomstandigheden, voorzienbare bedrijfsvoorvallen en ongevallen waarop het ontwerp berekend is. Dit resulteert in de vereiste veiligheidsborging van de faciliteit of activiteit. Er moeten maatregelen zijn genomen ter voorkoming van ongevallen en ter beperking van de gevolgen van ongevallen; onder meer moet zijn nagegaan welke fysieke beschermingsmechanismen en administratieve beschermingsprocedures van vergunninghouders zouden moeten falen voordat werknemers en het publiek op significante wijze door ioniserende straling worden getroffen. In deze aanpak worden de onzekerheden vastgesteld en beperkt.

Het aantonen van de veiligheid is bepaald in het ARBIS en in het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties en omvat alle fasen van een activiteit/installatie vanaf het ontwerp tot en met de ontmanteling.

De belangrijkste installaties voor het beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstoffen moeten worden geëxploiteerd en ontmanteling overeenkomstig een *Veiligheidsrapport*.

In dat rapport worden de veiligheid van de installatie en de activiteiten die er worden verricht, ook bij werkingsincidenten en dimensioneringsongevallen, grondig geanalyseerd.

Het veiligheidsrapport maakt integraal deel uit van het vergunningsaanvraagdossier en wordt grondig geëvalueerd met het oog op de uitreiking van de bouw- en exploitatie- of ontmantelingsvergunning. Aan de exploitatievergunning kunnen nog bijkomende voorwaarden worden verbonden om de veiligheid en de goede toestand van de installatie te verzekeren.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat het nationale kader vergunninghouders ertoe verplicht geïntegreerde beheerssystemen vast te stellen en toe te passen, met inbegrip van kwaliteitsborging, met bij het algemeen beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval gepaste voorrang voor veiligheid, en dat bedoelde systemen regelmatig door de bevoegde regelgevende autoriteit worden gecontroleerd.

Artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties bepaalt dat een geïntegreerd beheerssysteem moet worden ingevoerd dat de vereiste prioriteit geeft aan de nucleaire veiligheid, en dat moet worden opgesteld, geïmplementeerd, geëvalueerd en voortdurend verbeterd.

5. De lidstaten zorgen ervoor dat het nationale kader de vergunninghouders ertoe verplicht in adequate financiële en personele middelen te voorzien en die aan te houden, om te voldoen aan de in de leden 1 tot en met 4 genoemde verplichtingen inzake de veiligheid van het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval.

Het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties bepaalt in het bijzonder dat de exploitant de nodige middelen moet bepalen en uittrekken voor het uitoefenen van zijn activiteiten en voor de opstelling, de implementatie, de evaluatie en de continue verbetering van het beheerssysteem. Deze middelen omvatten de noodzakelijke financiële, materiële en personeelsmiddelen, de infrastructuur, de werkomgeving, evenals de nodige informatie en kennis, en de leveranciers.

g. Artikel 8 van de richtlijn

Deskundigheid en bekwaamheid

De lidstaten zorgen ervoor dat het nationale kader alle partijen ertoe verplicht te voorzien in regelingen voor opleiding en training van hun personeel, alsmede voor onderzoek en ontwikkeling van activiteiten om te voldoen aan het nationale programma voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval, teneinde de nodige deskundigheid en bekwaamheid te verwerven, in stand te houden en verder te ontwikkelen.

Het koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor kerninstallaties legt de exploitant de verplichting op om, op basis van de gedetailleerde analyse van de uit te voeren taken en activiteiten verbonden met de nucleaire veiligheid, de gepaste eisen vast te leggen en te documenteren met betrekking tot het aantal personeelsleden, hun kwalificatie en permanente vorming op de verschillende niveaus van de organisatie. Daarnaast is bepaald dat de exploitant verplicht is voldoende opgeleide personeelsleden in dienst te hebben die de vereiste kennis en deskundigheid bezitten.

Wat de financiële, materiële en personeelsmiddelen betreft, wordt verwezen naar de overwegingen in dit verslag bij artikel 7.5 van de richtlijn 2011/70/Euratom (zie supra).

Om de volledige omzetting van artikel 8 van de richtlijn 2011/70/Euratom te garanderen, legt artikel 5 van de wet van 3 juni 2014 verplichtingen inzake de opleiding van personeel op aan elke persoon die houder is van een vergunning of die bepaalde verplichtingen heeft krachtens artikel 179 van de wet van 8 augustus 1980. Deze zijn eveneens verplicht onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten te ondernemen om te voldoen aan de behoeften van het nationale programma. Deze programma's moeten worden uitgevoerd in het kader van het nationale programma.

Het komt de Koning toe om bij koninklijk besluit de uitvoeringsmodaliteiten van dit artikel te bepalen.

h. Artikel 9 van de richtlijn

Financiële middelen

De lidstaten zorgen ervoor dat het nationale kader voorschrijft dat voldoende financiële middelen beschikbaar moeten zijn, op het moment dat zulks nodig is voor het uitvoeren van de in artikel 11 bedoelde nationale programma's, in het bijzonder voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval, en dat daarbij voldoende rekening moet worden gehouden met de verantwoordelijkheid van de producenten van verbruikte splijtstof en radioactief afval.

De financieringsmechanismen met betrekking tot het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval zijn hierboven besproken bij de overwegingen onder artikel 5.1.h van de richtlijn 2011/70/Euratom.

i. Artikel 10 van de richtlijn

Transparantie

1. De lidstaten zorgen ervoor dat aan werknemers en het publiek de nodige informatie met betrekking tot het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval ter beschikking wordt gesteld. Deze verplichting houdt in dat de bevoegde regelgevende autoriteit het publiek informeert op de gebieden die onder haar bevoegdheid vallen. De informatie wordt aan het publiek ter beschikking gesteld overeenkomstig de nationale wetgeving en internationale verplichtingen, mits hiermee geen andere, in nationale wetgeving en internationale verplichtingen erkende belangen, onder meer die inzake beveiliging, in gevaar worden gebracht.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat het publiek, overeenkomstig de nationale wetgeving en internationale verplichtingen, de nodige gelegenheid krijgt om daadwerkelijk deel te nemen aan het besluitvormingsproces inzake het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval.

Er wordt verwezen naar de commentaar in dit verslag bij artikel 5.1.g van de richtlijn 2011/70/Euratom (zie supra). Bijzondere wetten voorzien in uitzonderingen op het beginsel van transparantie, meer in het bijzonder op het gebied van de veiligheid (zoals de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen).

j. Artikel 11 van de richtlijn

Nationale programma's

1. Elke lidstaat zorgt voor de uitvoering van zijn nationale programma voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval (hierna „nationale programma”), dat alle types verbruikte splijtstof en radioactief afval bestrijkt die onder zijn bevoegdheid vallen en dat van productie tot berging van toepassing is op alle stadia van het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval.

2. Elke lidstaat beoordeelt regelmatig zijn nationale programma en werkt dit bij, en houdt daarbij indien nodig rekening met de technische en wetenschappelijke vooruitgang en met aanbevelingen, lessen en goede praktijken collegiale toetsingen.

Artikel 6 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 8, van de wet van 8 augustus 1980) richt een Comité van het nationale programma op dat belast is met het opstellen van het nationale programma voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval.

Het Comité van het nationale programma bestaat uit vertegenwoordigers van Synatom, NIRAS en de Belgische staat.

Het nationale programma moet bij ministerieel besluit worden aangenomen op voorstel van het voormelde Comité, na raadpleging van de bevoegde regelgevende autoriteit.

Het nationale programma maakt onder andere de balans op van de bestaande beheermethodes voor verbruikte splijtstof en radioactief afval, brengt de behoeften inzake opslag- of bergingsinstallaties in kaart, verduidelijkt de noodzakelijke capaciteit van deze installaties en de duur van de opslag en bepaalt de te bereiken doelstellingen voor het radioactieve afval dat nog niet het voorwerp uitmaakt van een definitieve beheermethode.

Er is eveneens een regelmatige bijwerking van het nationale programma gepland, die in elk geval moet plaatsvinden telkens een nationale beleidsmaatregel wordt aangenomen of gewijzigd.

k. Artikel 12 van de richtlijn

Inhoud van de nationale programma's

1. In de nationale programma's wordt aangegeven hoe de lidstaten hun nationale beleid als bedoeld in artikel 4 willen uitvoeren, met het oog op een verantwoordelijk en veilig beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstof, teneinde de doelstellingen van deze richtlijn met zekerheid te bereiken; de programma's bevatten tevens:

- a) de globale doelstellingen van het nationale beleid van de lidstaten ten aanzien van het beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstof;***
- b) de belangrijke mijlpalen en duidelijke tijdsbestekken voor het bereiken van deze mijlpalen in het licht van de globale doelstellingen van de nationale programma's;***
- c) een inventaris van alle verbruikte splijtstof en radioactief afval, en ramingen van toekomstige hoeveelheden, met inbegrip van die welke voortkomen uit ontmanteling. In deze inventaris staan duidelijk de locatie en de hoeveelheid radioactief afval en verbruikte splijtstof vermeld, volgens de juiste indeling van radioactieve afvalstoffen;***
- d) concepten, plannen en technische oplossingen voor het beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstof, van productie tot berging;***
- e) concepten of plannen voor de periode na de sluiting van een bergingsfaciliteit, met nadere bepalingen over de termijn waarin passende controles worden aangehouden en over de in te zetten middelen om de kennis over deze faciliteit op lange termijn te behouden;***
- f) onderzoeks-, ontwikkelings- en demonstratieactiviteiten die nodig zijn om oplossingen voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval toe te passen;***
- g) de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het nationale programma en de essentiële prestatie-indicatoren voor toezicht op de voortgang van de uitvoering;***
- h) een beoordeling van de kosten van het nationale programma en de onderliggende basis en hypothesen voor deze beoordeling, met inbegrip van een tijdsprofiel;***
- i) de van kracht zijnde financieringsregeling(en);***
- j) het transparantiebeleid of -proces als bedoeld in artikel 10;***
- k) in voorkomend geval, met een lidstaat of een derde land gesloten overeenkomst(en) over het beheer van verbruikte splijtstof of radioactief afval, inclusief het gebruik van bergingsfaciliteiten.***

De 11 punten die in de richtlijn 2011/70/Euratom zijn bepaald als inhoud van het nationale programma, werden omgezet door artikel 6 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 8, van de wet van 8 augustus 1980). Daarnaast heeft de Belgische wetgever bepaald dat het nationale programma eveneens de volgende elementen moet bevatten:

1.- de identificatie van de bijkomende vereisten die voortvloeien uit de onderlinge afhankelijkheid teneinde de afstemming en de globale samenhang ervan te verzekeren, om de onderlinge afhankelijkheid van de verschillende beheerstadia van verbruikte splijtstof en radioactief afval zoals vastgesteld door artikel 4.3.b van de richtlijn 2011/70/Euratom en artikel 4 van de wet van 3 juni 2014 te verzekeren;

2.- de gegevens betreffende elke geplande of overwogen wijziging van de installaties en/of van de praktijken die mogelijk een impact hebben op het beheer van het radioactieve afval en van de verbruikte splijtstof;

3.- de gegevens betreffende de historische situaties en de vroegere of bestaande klassieke industriële (niet-nucleaire) activiteiten die stoffen hebben opgeleverd of opleveren die in de toekomst mogelijk als radioactief afval zullen worden beschouwd, en waarvoor bijgevolg een verantwoordelijk en veilig beheer moet worden georganiseerd (bijvoorbeeld het (TE)NORM-afval – (*Technically Enhanced*) *Naturally Occurring Radioactive Materials*-afval).

2. Het nationale programma en het nationale beleid mogen vervat zijn in een enkel document ofwel in een aantal documenten.

Deze bepaling is niet op specifieke wijze omgezet. Niettemin moeten de nationale beleidsmaatregelen en het nationale programma worden geconcretiseerd in verschillende autonome documenten. De wet van 3 juni 2014 bepaalt immers dat de nationale beleidsmaatregelen worden vastgesteld bij koninklijk besluit na overleg in de ministerraad, terwijl het nationale programma wordt vastgesteld bij ministerieel besluit.

l. Artikel 13 van de richtlijn

Kennisgeving

1. De lidstaten stellen de Commissie in kennis van hun nationale programma's en van alle belangrijke verdere wijzigingen.

2. De Commissie kan binnen zes maanden na die kennisgeving verzoeken om verduidelijking en/of haar standpunt bekendmaken over de vraag of de inhoud van het nationale programma in overeenstemming is met artikel 12.

3. Binnen zes maanden na ontvangst van de reactie van de Commissie verstrekken de lidstaten de gevraagde verduidelijkingen en/of informeren zij de Commissie over een eventuele herziening van het nationale programma.

4. Wanneer de Commissie beslissingen neemt over het verstrekken van financiële of technische Euratom-bijstand voor faciliteiten of activiteiten voor het beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstof, zal zij rekening houden met de verduidelijkingen over en de voortgang van de nationale programma's van de lidstaten.

Artikel 6 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 8, van de wet van 8 augustus 1980) zet dit artikel om en bepaalt dat het nationale programma uiterlijk op 23 augustus 2015 ter kennis moet worden gebracht van de Europese Commissie. De verdere belangrijke wijzigingen moeten ter kennis worden gebracht binnen de maand na hun goedkeuring.

m. Artikel 14 van de richtlijn

Rapportering

1. De lidstaten leggen de Commissie een verslag voor over de uitvoering van deze richtlijn, voor de eerste maal uiterlijk op 23 augustus 2015, en vervolgens om de drie jaar, en maken daarbij gebruik van de toetsing en rapportering uit hoofde van het Gezamenlijk Verdrag.

2. Op basis van de verslagen van de lidstaten dient de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad het volgende in:

a) een voortgangsverslag over de uitvoering van deze richtlijn, en

b) een inventaris van het radioactief afval en de verbruikte splijtstof aanwezig op het grondgebied van de Gemeenschap, en van de vooruitzichten voor de toekomst.

3. Op gezette tijden, en ten minste om de tien jaar, organiseren de lidstaten zelfevaluaties van hun nationale kader, de bevoegde regelgevende autoriteit en het nationale programma en de uitvoering daarvan, en verzoeken zij om een internationale collegiale toetsing van hun nationale kader, bevoegde regelgevende autoriteit en/of nationale programma teneinde te waarborgen dat bij het veilige beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval stringente veiligheidnormen worden bereikt. De resultaten van iedere internationale collegiale toetsing worden aan de Commissie en de andere lidstaten bekendgemaakt en kunnen aan het publiek ter beschikking worden gesteld mits dit niet in strijd is met de beveiliging en de eigendom van de informatie.

Dit artikel is omgezet door artikel 8 van de wet van 3 juni 2014 (artikel 179, § 9, van de wet van 8 augustus 1980), zowel wat betreft de mededeling van het nationale verslag aan de Europese Commissie, inclusief de termijn, als wat de periodieke evaluaties van het nationale kader betreft.

Eind 2013 vond op verzoek van het FANC een *Integrated Regulatory Review Service* (IRSS) plaats, georganiseerd door het *International Atomic Energy Agency* (IAEA). Deze internationale peerreview volgde op een zelfevaluatie die in het kader van dat proces werd uitgevoerd. Het nationale kader en de reglementaire activiteiten van het FANC in verband met de veiligheid van de installaties voor het beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstoffen, alsook de relaties tussen het FANC en NIRAS werden daarbij onderzocht. Het verslag van de peerreview werd meegedeeld aan de Europese Commissie en bekendgemaakt op de internetsite van het FANC.

* * *